Handlingsprogram folkehelse 2024

Regional plan for folkehelse i Vestfold 2019–2030

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Innhold

Et handlingsprogram som mobiliserer 3

Samarbeid om innsatsen.....3

Samfunnsmål og strategier.....3

Kunnskapsbaserte tiltak 5

Tiltaksoversikt..... 6

1. Oversikt over helsetilstanden og understøtte kommunenes systematiske folkehelsearbeid.....7
2. Nettverk og partnerskap 8
3. Skade- og ulykkesforebyggende arbeid.....9
4. Ungdomsmedvirkning..... 10
5. Program for folkehelsearbeid i kommunene..... 11
6. Liv og røre..... 12
7. Kompetanse om kosthold på opplæringsarenaen..... 13
8. Helsefremmende nærmiljø og lokal sosial bærekraft..... 14
9. Helsefremmende og forebyggende helsetjenester: Tannhelse og frisklivsentraler..... 15
10. Innsats for å øke inkludering og motvirke utenforskap..... 16

Folkehelseindikatorer og samfunnsmål 17

Samfunnsmål 1 17

Samfunnsmål 2..... 18

Samfunnsmål 3 18

Samfunnsmål 4..... 18

Forsiden: Foto: Stina Glømmi

Om dette dokumentet

Et handlingsprogram som mobiliserer

Fylkeskommunens oppdrag etter folkehelseloven er å samordne folkehelseinnsatsen regionalt. Vestfold fylkeskommunen samordner den regionale folkehelseinnsatsen gjennom Regional plan for folkehelse i Vestfold (2019-2030).

Samarbeid om innsatsen

Dette handlingsprogrammet inneholder ti tiltak som fylkeskommunen iverksetter og gjennomfører i samarbeid med kommunene, frivilligheten og kompetansemiljø. Ettersom folkehelseutfordringene er sammensatte og påvirkningsfaktorene bak befinner seg på ulike samfunnsnivå, er det nødvendig å mobilisere aktører og ressurser på tvers av tradisjonelle sektorgrenser.

Folkehelseloven gir fylkeskommune dette regionale samordneransvaret, i tillegg til ansvar for å understøtte kommunens folkehelsearbeid og sørge for å ivareta folkehelsehensynet i egen virksomhet. Handlingsprogrammet skal bidra til at dette skjer. Regional plan for folkehelse med handlingsprogram er del av fylkeskommunens systematiske folkehelsearbeid, regulert gjennom folkehelseloven og plan- og bygningsloven. Det systematiske folkehelsearbeidet handler om oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer, identifisere folkehelseutfordringene og følge opp gjennom plan og tiltak, samt evaluering av tiltak.

Samfunnsmål og strategier

Vestfold fylkeskommune legger bærekraftsmålene til grunn i planarbeidet. Bærekraftsmålene utgjør rammen for samfunnsutviklingen, og danner et bakteppe for prioriteringene. En bærekraftig utvikling forutsetter balanse mellom sosial, økonomisk og miljømessig utvikling.

Innsats for å bedre folkehelsa bidrar spesielt til å øke samfunnets sosiale bærekraft. Både sosial bærekraft og folkehelse handler om å fremme en samfunnsutvikling som setter menneskelige behov i sentrum, ved å fremme

sosial rettferdighet, like livssjanser for alle innbyggerne og mulighet for å påvirke, delta og samarbeide. Sosialt bærekraftige samfunn er preget av tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som arbeid, utdanning og gode nærmiljø. Gjennom planprosesser kan fylkeskommunen og kommunene legge til rette for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling.

Blant de 17 bærekraftsmålene bidrar folkehelsearbeidet særlig til målene:

God helse og livskvalitet, God utdanning, Mindre ulikhet, Bærekraftige byer og samfunn og Anstendig forbruk og produksjon. I tillegg står bærekraftsmålet **Samarbeid for å nå målene** helt sentralt i folkehelsearbeidet.

Det overordnete formålet med Regional plan for folkehelse (2019-2030) er å **fremme helse og trivsel for alle, og bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller.** Planen retter seg mot alle innbyggere i Vestfold: barn, unge, voksne og eldre. Den inneholder fire samfunnsmål, som hver for seg beskriver en ønsket tilstand. Til hvert mål er det formulert strategier vi må jobbe etter for å oppnå målene.

Samfunnsmål og strategier

Folkehelseperspektivet er tydelig og prioritert innenfor alle samfunnsområder.

- Legge til rette for at alle kommunene har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, jf. Folkehelseloven.
- Styrkedet kunnskapsbaserte og systematiske folkehelsearbeidet, og rette oppmerksomheten mot forhold som skaper og opprettholder sosial ulikhet.
- Fremme samarbeid og samskaping på tvers av forvaltningsnivå, sektorer og sammen med innbyggerne.

Nærmiljø og lokalsamfunn utvikles kontinuerlig som ressurser for helse og trivsel.

- Ivareta helsefremmende fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter i samfunns-planlegging.
- Redusere skader, ulykker og utrygghet.

Innbyggerne opplever trygghet og tilhørighet, og har mulighet til å bidra i samfunnet

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap i alle livets faser.
- Styrke og utvikle en aktiv og inkluderen-de frivillighet.

Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret

- Redusere skadelig bruk av alkohol, og bruk av andre rusmidler og tobakk.
- Senke terskelen for fysisk aktive hverd-agsliv.
- Gjøre sunt kosthold attraktivt og tilgjengelig.

Kunnskapsbaserte tiltak

I folkehelsearbeidet sidestilles fysiske, psykiske og miljømessige dimensjoner av helse. Det betyr at god helse ikke bare handler om fravær av sykdom og plager, men også om opplevelsen av å ha et godt, trygt og meningsfylt liv. Folkehelsearbeidet krever innsats fra alle sektorer i samfunnet, for å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og forebygger sykdom og skade. Innsatsen foregår slik gjennom **helsefremmende strategier** som styrker helse og livskvalitet, og **forebyggende folkehelsearbeid** som skal forhindrer sykdom og skade.

Det er et mangfold av faktorer som påvirker befolkningens helse og livskvalitet. God helse skapes der vi bor, lever og arbeider – i hverdagslivets ulike sammenhenger. Vi skiller gjerne mellom bakenforliggende påvirkningsfaktorer og nære påvirkningsfaktorer. De bakenforliggende påvirkningsfaktorer handler om sosioøkonomisk status som utdanning, inntekt, tilgang på bolig og arbeid. Dette er forhold som tydelig har sammenheng med helse, trivsel og livskvalitet, derfor må folkehelsearbeidet alltid handle om å utjevne sosiale helseforskjeller. De nære påvirkningsfaktorene for helse, trivsel og livskvalitet finnes i nærmiljø og lokalmiljø; i det sosiale miljø, arbeidsmiljø, læringsmiljø på skolen, i tilgang til natur og rekreasjon, kultur- og fritidstilbud og mulighetene for å ha et sunt og næringsrikt kosthold og være fysisk aktiv. Her ligger mange muligheter for å påvirke befolkningens helse og livskvalitet.

Folkehelsearbeidet retter seg mot hele befolkningen. De universelle strategiene og tiltakene som når alle, viser seg å ha størst virkning på den totale befolkningens helsetilstand. Idealet i folkehelsearbeidet er tiltak som både når bredt, men samtidig er innrettet for å bidra til endring hos gruppene som trenger det mest. Dette kalles proporsjonal universalisme og er i tråd med den nasjonale strategien for å utjevne sosiale helseforskjeller i Folkehelsemeldingen 2023 (Meld. St. 15 2022- 2023 Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar). I tillegg til dette må strategier i folkehelsearbeidet rette seg mot alle ledd i årsakskjeden som fører til sosial ulikhet i helse, inkludert de bakenforliggende påvirkningsfaktorene.

Fylkeskommunen kan møte folkehelseutfordringene med samarbeid og koordinert innsats gjennom sine ulike roller – som folkevalgt aktør, tjenesteprodusent, myndighetsutøver og regional samfunnsutvikler. Det er innenfor videregående opplæring, tannhelse, kultur, areal- og samfunnsplanlegging, eget folkehelsearbeid og ressursforvaltning at fylkeskommunen har direkte påvirkningsmulighet på folkehelseutfordringene. Rollen som samordner av det regionale folkehelsearbeidet, er del av rollen som regional samfunnsutvikler.

Prioriteringen av tiltak i handlingsprogrammet henger sammen med fylkeskommunens arbeid med oversikt over folkehelseutfordringene i fylket.

Foto: Sondre Bilet

Tiltaksoversikt

Tiltaksoversikten er prioritert innsats på regionalt nivå i 2024. Her presenteres ulike tiltak med aktiviteter, samarbeidsaktører, tidsplan og finansiering.

I oversikten beskrives hvilke bærekraftsmål, samfunnsmål i den regionale planen og hvilke strategier som kan knyttes til tiltakene. Noen tiltak bidrar til flere samfunnsmål og flere av strategiene er virksomme.

Det er ulikt nivå på tiltakene. Noen er større programmer, mens andre er prosjekter under utvikling. Mer informasjon om tiltak og satsninger finnes på fylkeskommunens nettside.

1

Oversikt over helsetilstanden og understøtte kommunenes systematiske folkehelsearbeid

Aktiviteter

- Gjøre tilgjengelig kunnskap og data om helsetilstand og påvirkningsfaktorer på regionalt og lokalt nivå.
- Støtte kommunene i deres arbeid med oversikt og statistikk.
- Gjennomføre samlinger i folkehelsenettverket om kompetanse og erfaringsoverføring på kommunalt oversiktsarbeid.
- Synliggjøre og spre kunnskap om faktorer som bidrar til å opprettholde og til å utjevne sosiale forskjeller.
- Gjennomføre nye analyser av data fra Folkehelseundersøkelsen helse og trivsel i Vestfold og formidle resultater, inkludert nye analyser for de 70 år og over med søkelys på helse, livskvalitet og sosial ulikhet.
- Gjennomføre Ungdataundersøkelsen våren 2024 og formidle resultater.
- Lede arbeidet med Ungdata Pluss i Vestfold, gjennomføre analyser og planlegge datainnsamling for 2026.
- Gi støtte og være pådriver for bruk av evaluering i folkehelsearbeidet.
- Bidra med analyser i prosjektet Skadedata

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, KORUS-Sør (Kompetansesenter for rusfeltet), Folkehelseinstituttet, Sykehuset i Vestfold, Universitetet i Sørøst-Norge, Oslo Met/ Nova, Statsforvalteren

Tidsplan

Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering

Driftsbudsjett/ statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Folkehelseperspektivet er tydelig og prioritert innenfor alle samfunnsområder.

Strategier i bruk

- Styrke det kunnskapsbaserte og systematiske folkehelsearbeidet, og rette oppmerksomhet mot forhold som skaper og opprettholder sosial ulikhet

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET

10 MINDRE ULIKHET

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

2

Nettverk og partnerskap

Aktiviteter

- Lede og videreutvikle Folkehelsenettverket.
- Etablere og lede Samarbeidsråd for folkehelse iVestfold, i tråd med Helsedirektoratetsforventninger i Program for folkehelsearbeid.
- Partnerskapsavtaler med kommunene om folkehelsearbeid og Trygge lokalsamfunn.
- Følge opp partnerskapsavtaler med frivilligheten (2024).
- Samarbeid med USN
- Arrangere Folkehelsekonferansen 2024 med Tønsberg kommune og Folkehelseforeningen

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, KORUS-Sør (Kompetansesenter for rusfeltet), Folkehelseinstituttet, Sykehuset i Vestfold, Universitetet i Sørøst-Norge, Folkehelseforeningen, Statsforvalteren, frivillige organisasjoner

Tidsplan

Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering

Driftsbudsjett/statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Folkehelseperspektivet er tydelig og prioritert innenfor alle samfunnsområder.
- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet.

Strategier i bruk

- Fremme samskaping på tvers av forvaltningsnivå, sektorer og innbyggere.
- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

3

Skade- og ulykkesforebyggende arbeid

Aktiviteter

- Drifte nettverket Trygge lokalsamfunn (omfatter forebygging på temaene brann, drukning, fall, rus og selvmord) og Trafikksikker kommune
- Sette oppmerksomhet på eldresikkerhet i møte med kommunene
- Samarbeid om selvmordsforebygging gjennom årlig støttemarkering «Du er ikke alene»
- Selvmordsforebyggende innsats i videregående opplæring og sette temaet på dagsorden i fylkesadministrasjonen

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, Trygg trafikk, Politi, Brannvesen, Ambulansetjenesten, Tunsberg bispedømme, Sandefjord kirke, Landsforeningen for etterlatte ved selvmord (LEVE Vestfold), Skadeforebyggende forum, Sykehuset i Vestfold

Tidsplan

Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering

Driftsbudsjett

Mål

Samfunnsmål

- Nærmiljø og lokalsamfunn utvikles som ressurser for helse og trivsel.
- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Ivareta helsefremmende fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter i samfunnsplanleggingen.
- Redusere skader, ulykker og utrygghet.
- Senke terskelen for fysisk aktive hverdagsliv.

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET

10 MINDRE ULIKHET

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

4

Ungdomsmedvirkning

Aktiviteter

- Bidra til å utvikle samarbeidsarenaer/ nettverk for ungdomsinvolvering i planprosesser.
- Systematisk arbeid med ungdomsvirkning – i alle sektorer i fylkeskommunen.
- Bidra med å utvikle standard og kvalitetskjennetegn på elevmedvirkning i videregående skoler.
- Videreføre internasjonalt samarbeid.

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, KORUS-Sør (Kompetansesenter for rusfeltet), NAV, Universitetet i Sørøst-Norge, europeiske organisasjoner og sammenslutninger.

Tidsplan

Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering

Driftsbudsjett/statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet.

Strategier i bruk

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.

5

Program for folkehelsearbeid i kommunene

- **Vestfold på laget 2024-2026**: Medvirkning, demokrati og medborgerskap.
- **Sammen MOT 2020-2024**: Forebygging av vold og overgrep i kommunene.
- **Sammen MOT 2024**: Forebygging av vold og overgrep ung-ung.

Aktiviteter

- Tildele tilskudd fra Helsedirektoratet til nye lokale prosjekter i Vestfold på laget
- Understøtte og styrke kommunene i å etablere nye prosjekter i Vestfold på laget
- Være pådriver for samskaping mellom offentlig og frivillig sektor
- Spre erfaringer fra Sammen MOT
- Samarbeide om tverrfaglige prosjekt for å forebygge vold og overgrep ung-ung i videregående skoler
- Rapportere årlig til Helsedirektoratet i henhold til krav

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, KORUS-Sør (Kompetansesenter for rusfeltet), Folkehelsenettverket Folkehelseinstituttet, Sykehuset i Vestfold, Universitetet i Sørøst- Norge, Statsforvalteren, Helsedirektoratet.

Tidsplan

2023-2026

Finansiering

Driftsbudsjett/statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet
- Folkehelseperspektivet er tydelig og prioritert innenfor alle samfunnsområder
- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.
- Fremme samarbeid og samskaping på tvers av forvaltningsnivå, sektorer og sammen med innbyggerne.
- Redusere skadelig bruk av alkohol.

6

Liv og røre i Vestfold

Aktiviteter

- Drifte og følge opp programmet for grunnskoler.
- Drifte og følge opp programmet i videregående opplæring ved helse- og oppvekstfag.
- Gjennomføre planlagte kunnskaps- og kompetansehevende tiltak for kommuner og videregående skoler som er med i programmet.
- Utlyse og tildele tilskudd gjennom en årlig søknadsordning for grunnskoler og videregående skoler som deltar programmet.

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, Universitetet i Sørøst-Norge, Sparebankstiftelsen DNB, Den Norske Turistforening Vestfold, Vestfold og Telemark idrettskrets, Oslofjordens Friluftsråd, Fiskesprell, Røre Viken

Tidsplan

2024-2025

Finansiering

Driftsbudsjett/Sparebankstiftelsen DNB

Mål

Samfunnsmål

- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet.
- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.
- Senke terskelen for fysisk aktive hverdagsliv.
- Gjøre sunt kosthold attraktivt og tilgjengelig.

7

Kompetanse om kosthold på opplæringsarenaen

Aktiviteter

- Rekruttere til og gjennomføre kurs i Fiskesprell i barnehager, grunnskoler og SFO.
- Rekruttere og gjennomføre Fiskesprellkurs for elever som tar barne- og ungdomsarbeidsfaget i videregående skole.
- Kunnskaps- og kompetanseheving på betydningen av sunt og næringsrikt kosthold i samarbeid med kommunene i Liv og røre.
- Evaluere piloten Bærekraftige kantiner og vurdere eventuell videreføring i ny fase.

Samarbeidsaktører
Fylkeskommunen, kommunene, Fiskesprell nasjonalt, Matvalget

Tidsplan
2024-2025

Finansiering
Driftsbudsjett/tilskudd Fiskesprell

Mål

Samfunnsmål

- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Gjøre sunt kosthold attraktivt og tilgjengelig.

8

Helsefremmende nærmiljø og lokal sosial bærekraft

Aktiviteter

- Bidra med kunnskapsutvikling om lokal sosial bærekraft og folkehelsehensyn i arealplanleggingen, blant annet helsekonsekvensutredninger etter folkehelseloven.
- Bidra i arbeidet med tilrettelegging av sentrumsnære turveier med universell utforming.
- Fremme muligheter for rekreasjon, naturopplevelser og friluftsliv som aktivitetsform og hverdagsaktivitet.

Samarbeidsaktører
Fylkeskommunen, kommunene, Statsforvalteren

Tidsplan
Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering
Driftsbudsjett/statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Nærmiljøet og lokalsamfunn utvikles som ressurser for helse og trivsel.
- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet.

Strategier i bruk

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.

9

Helsefremmende og forebyggende helsetjenester: Tannhelse og frisklivsentraler

Aktiviteter

- Samarbeid med helstasjons- og skolehelsetjenesten.
- Delta som samarbeidsaktør i Liv og røre.
- Tannhelseundervisning for 4. trinn
- Undervisning og holdningsskapende arbeid om
- kosthold og tobakksforebygging i 8. klasse
- Prioritere pasienter med særlige utfordringer,
- som sårbare barn og unge, eldre og kronisk syke, rus og psykiatri, mennesker med tannbehandlingsangst
- Styrke samarbeid med VGO og USN om tannhelseundervisning
- Tiltak mot friske eldre
- Tildele statlig tilskudd til etablering og
- videreutvikling av tilbud på kommunale frisklivssentraler..

Samarbeidsaktører

Fylkeskommunen, kommunene, Helsedirektoratet, Universitetet i Sørøst-Norge

Tidsplan

Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering

Driftsbudsjett/statlig finansiering

Mål

Samfunnsmål

- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Redusere bruk av skadelig bruk av alkohol, og bruk av andre rusmidler og tobakk.
- Senke terskelen for fysisk aktive hverdagsliv.
- Gjøre sunt kosthold attraktivt og tilgjengelig.

10

Innsats for å øke inkludering og motvirke utenforskap

Aktiviteter

- Bidra til å utvikle pilotprosjekter med formål å øke inkludering og motvirke utenforskap.
- Utarbeide en tilskuddsordning til arbeid innenfor inkludering, utenforskap og frivillighet.
- Følge opp tiltakene i Vestfold i tilskuddsordningen Forsterket innsats og samarbeid om inkludering.

Samarbeidsaktører
Vylkeskommunen, Folkehelsenettverket, tilskuddsmottakere i Forsterket innsats og samarbeid om inkludering

Tidsplan
Løpende gjennom handlingsprogrammets periode

Finansiering
Driftsbudsjett, fond og tilskudd avsatt til formålet i fylkeskommunens budsjett

Mål

Samfunnsmål

- Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og har muligheter til å bidra i samfunnet.
- Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.

Strategier i bruk

- Styrke god psykisk helse og livskvalitet.
- Fremme mangfold og inkludering, og motvirke utenforskap.

Folkehelseindikatorer og samfunnsmål

Utviklingen i helsetilstand og påvirkningsfaktorer må følges over tid. Mange av resultatene av innsatsen kan ikke forventes før på lang sikt. Hvert av de fire samfunnsmålene har en liste med anbefalte indikatorer for helseutfall og påvirkningsfaktorer og ønsket utvikling på sikt.

En indikator beskriver forhold det kan være vanskelig å måle direkte. Flere av indikatorene peker på forhold utenfor handlingsprogrammets tiltak og aktivitet, men er med fordi det er viktig å holde oversikt over utviklingen.

Indikatorene i listen er hentet fra Statistisk sentralbyrå (SSB), Folkehelseinstituttet/Kommunehelsa statistikkbank (FHI), Folkehelseundersøkelsen Helse og trivsel (FHUS), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI), Vestfold og Telemark fylkeskommunes tjenester, Statens vegvesen og Ungdata. Folkehelsehelseundersøkelsen Helse og trivsel ble første gang gjennomført i Vestfold 2015/2016 og ble gjennomført på nytt i 2021. Det finnes ikke tall for alle indikatorene på kommunenivå, derfor er indikatorer med statistikk på kommunenivå merket med K.

Samfunnsmål 1

Folkehelseperspektivet er tydelig og prioritert innenfor alle samfunnsområder

- Redusert sosial ulikhet i dødelighet (SSB)
- Redusert sosial ulikhet for egen-rapportert helse (FHUS) K

Samfunnsmål 2

Nærmiljø og lokalsamfunn utvikles kontinuerlig som ressurser for helse og trivsel

- Følge dekningsgrad på trygg tilgang til nærnatur og rekreasjonsområder (SSB) K
- Opplevelse av tilgang til kultur, bibliotek, idrett i nærmiljøet (FHUS) K
- Nedgang i andel som er plaget av støy (SSB, FHUS)
- Følge utvikling i andel barn og unge som bor trangt og andel barn og unge som bor i leid bolig (FHI) K
- Reduksjon i antall drepte og hardt skadde i trafikken (Statens vegvesen)
- Reduksjon i antall hoftebrudd med 10% (FHI)

Samfunnsmål 3

Innbyggerne opplever trygghet, tilhørighet og mulighet til å bidra i samfunnet

- Økning i opplevelse av medvirkning blant ungdom (Skoleporten) K
- Økt valgdeltakelse (SSB) K
- Reduksjon i andel arbeidsledige i alle grupper (NAV)
- Økning i andel sysselsatte blant innvandrere (IMDI)
- Økt gjennomføring (Skoleporten) og redusert frafall i videregående opplæring (FHI) K
- Bevare en høy andel organiserte i frivillige lag og foreninger (Ungdata, SSB)
- Utjevning av sosial ulikhet i andel som er fornøyd med tilværelsen/egen-rapportert trivsel (FHUS) K
- Redusert andel med psykiske plager for alle grupper (FHUS) K
- Økning i andel som opplever sterk grad av sosial støtte for alle grupper (FHUS) K
- Økning i andel som opplever høy grad av mestring og mening for alle grupper (FHUS) K
- Reduksjon i andel som opplever mobbing (Ungdata og Skoleporten) K
- Reduksjon i antall selvmord (FHI)

Samfunnsmål 4

Vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret

- Reduksjon i skadelig alkoholbruk (FHUS) K
- Reduksjon i alkoholbruk og hasj/marihuana blant ungdom (Ungdata) K
- Fortsatt reduksjon i bruk av tobakk (FHUS, FHI, Ungdata) K
- Økning i andel som oppfyller nasjonale mål om fysisk aktivitet (FHUS, FHI) K
- Reduksjon i stillesitting, aldersfordelt (FHUS) K
- Følge utviklingen i KMI (kroppsmasseindeks) i alle grupper (FHUS) K
- Økning i andel som spiser frukt, grønt og fisk (FHUS) K (SSB, FHI)
- Redusert inntak av sukkerholdig drikke (FHUS) K (SSB, FHI)
- Økning i andel 12-18 år uten hull i tennene (VTFK) K

Interaktiv PDF med bokmerker og hyperlenker

For PC eller Mac

Dokumentet er designet for Adobe Acrobat Reader. Uavhengig av plattform, er Adobe Acrobat Reader den anerkjente standarden for pålitelig visning av PDF. Programmet er gratis.

Skal du finne noe raskt?

Søkefunksjon i PDF-leseren aktiviseres ved å taste Ctrl+F på PC, eller Cmd+F på Mac. Skriv inn ønsket ord i søkefeltet som dukker opp.

Alle kapitler er bokmerket og snarveier til disse finnes i PDF-leserens meny.

Utskriftsvennlig

Dokumentet er designet for liggende A4-utskrift. Skriv ut dokumentet i 100 prosent størrelse (ikke tilpasset størrelse) for best resultat.

Lese PDF-dokumentet på iPad?

Når du mottar dokumentet på e-post bør du ikke lese den direkte via e-post-viseren. For best mulig visning anbefaler vi at du laster ned dokumentet og åpner det i iBooks (hvis du ikke har Adobe Acrobat Reader).

Dokumentet fungerer godt i iBooks, med god søkefunksjon og tydelige bokmerker. Du navigerer ved å bla gjennom dokumentet, eller ved å klikke direkte på overskriftene i innholdsfortegnelsen. Hyperlenker vises som understreket tekst i referanselistene.

Leser du dokumentet på en svært liten skjerm, anbefaler vi å dobbelttrykke på ønsket tekstspalte. iBooks vil zoome inn til lesevennlig størrelse. Dobbelttrykk igjen for å se hele layouten.

På Androide enheter anbefaler vi Adobe Acrobat Reader dersom den innebygde leseren ikke fungerer godt.

Dokument mottas på e-post

- Hold fingeren på ikonet til meny dukker opp

Importer med iBooks

- Klikk på ikonet
- Dokumentet legges i biblioteket

iBooks gir optimal lesemodus på iPad

- Naviger med knappene
- Klikk på hyperlenker i innholdsfortegnelse
- Vis alle sider som miniatyrer
- Bruk bokmerker
- Dobbeltklikk på kolonner for å zoome inn
- Søk i fritekst
- Still lys og kontrast
- Bla fram og tilbake

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Postadresse:
Postboks 1213
3105 Tønsberg

Besøksadresse:
Svend Foynsgate 9
Tønsberg

Kontakt:
33 34 40 00
post@vestfoldfylke.no